

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією

Захлипи Дар'ї Андріївни

«Копула буття: від *petitio principii* до предмету радикальної онтології»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 – Гуманітарні науки
за спеціальністю 033 – Філософія

Захлипа Дар'я Андріївна у 2018 році закінчила бакалаврат Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 033 – Філософія, а у 2020 році – магістратуру за тією ж спеціальністю. З жовтня 2020 року навчається в аспірантурі на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки, за спеціальністю 033 – Філософія.

Навчальна складова індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії дисертанткою виконана вчасно та у повному обсязі. Робота Захлипи Дар'ї Андріївни над темою дисертації почалася з дослідження проблеми копули та розв'язання її у співвідношенні до помилки *petitio principii*, що має базову значущість до головних питань онтології. Було встановлено, що будь-яке дослідження, яке претендує на науковий статус, має підпорядковуватись *закону достатньої підстави*, затвердженого іще Ляйбніцем. Своєю появою воно зобов'язане аристотелевій *вимозі начала*, що в оригіналі мала вигляд *αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ*. Тим не менш, за грецьких світоглядних перспектив дана *вимога* розповсюджувалась на усе існуюче, окрім буття як такого. *Копула-зв'язка* *ε* була введена із суто логічного до радикально онтологічного дискурсу з позиції предмету останнього, тобто відбулась безпосередня тематизація поняття копули у рамках проекту радикальної онтології, лиш нарисом означеного М. Гайдеггером. За допомогою семантико-лінгвістичного аналізу дієслова бути було визначено, що поняття копули вказує не тільки на знак предикації в тому чи іншому судженні, а й присвідчує екзистенціальний контекст існування та істини.

На наступному етапі роботи було досліджено питання про негативність ніщо та буттєвість буття. Звернення до вчення Парменіда дозволило виокремити найпершу із небуттєвих сфер у філософському дискурсі, тоді як шляхом безпосередньої реконструкції його тези *буття ε, небуття – немає* було з'ясовано, що у ній репрезентовано узасаднений греками онтологічний порядок, за якого в один і той же проміжок часу не можуть існувати два протилежні феномени, а саме буття й ніщо у даному випадку. Завдяки критичному огляду феномену буття й негативності у Гегеля був окреслений ряд помилок, які можуть спіткати онтологічне дослідження: від опросторювання буття [на чисте й опосередковане] до його цілковитого ототожнення із ніщо, і зрештою – до втрати буттям автономії під приматом другорядної величини, що у Гегеля мала вигляд *становлення*. Як наслідок, буття й ніщо підлягли розрізненню з позиції вже визначеної у попередньому

розділі негативності як *способу дії* самого буття, а не ніщо. Тим самим останнє набуло онтологічних рис, тобто був затверджений буттєвий характер ніщо, яке *також є*. Коментаторський пафос у бік негативності буття Т. Адорно був спростований шляхом акцентуації похибок, ним же допущених при аналізі ідей Ф. Гегеля та М. Гайдеггера. Звернення до проекту феноменологічної онтології Сартра надало змогу вперше вказати на симбіотичний зв'язок між поняттями *буття* й *феномену*. В результаті, поступово виходячи із формату усталеного дещо, буття вдруге отримало підтвердження на користь процесуального характеру *виявлення*.

В наступному розділі Д.А. Захлипа досліджує методологічні підвалини проекту фундаментальної і онтології і доходить висновку, що думка М. Гайдеггера, який у формуванні своїх онтологічних засновків послуговувався оригінальними грецькими поняттями, вибудовувалась навколо буття, яке латентно передбачає істину і навпаки.

Шляхом аналізу грецького поняття істини-ἀλήθεια був вичленений негативний корінь *λήθη* в його основі. з'ясовані розбіжності в інтерпретації понять феномену та феноменології окремо в Е. Гуссерля та М. Гайдеггера, що дало змогу вести мову про виправданість появи у другого із них трикомпонентного феноменологічного методу *конструкції, реструкції/деконструкції та критичного демонтажу*. Критичному демонтажу був підданий концепт істини-правди, що дозволило вести мову про виправданість вжитку у відношенні до буття самого буття принципово грецького варіанту істини-ἀλήθεια разом із контекстом *(не)потайності*.

В останньому розділі роботи аналізуються три дискурси радикальної онтології. Відповідно до трьох заперечень у грецькій мові, якими послуговувався М. Гайдеггер в обґрунтуванні власних буттєвих засновків, було виокремлено три негативні дискурси *радикальної онтології*, а саме *ου-дискурс, μη-дискурс та α-дискурс*. Згідно трьом дискурсам *радикальної онтології* було систематизовано й тематизовано такі негативні форми, як *ніщо, пустота, angst, неіснування, вада, ретардація, небуття, неістина, нігілізм*. Тим самим *негативність* була остаточно виведена із примату поняття ніщо, набувши поряд із визначенням найпершої предикативної ознаки буття смислу *досвіду діяльної негації*.

Під час навчання в аспірантурі Захлипа Д.А. набула цілу низку компетентностей, необхідних для дослідницької роботи, опанувала навички, якими належить володіти досліднику у галузі гуманітарних наук в повній мірі. Зокрема Захлипа Д.А. засвоїла необхідні теоретичні знання та навички, що необхідні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних суспільних проблем за допомогою інструментарію філософського мислення, а також розв'язання актуальних наукових проблем сучасної філософської думки, теоретичних підходів та методологічних засад наукових досліджень, про підготовку власних наукових статей з належним представленням отриманих результатів українською та англійською мовами. Про що свідчать відповідні публікації у фахових виданнях, де викладені основні положення дисертаційної роботи.

Працюючи над дисертацією, Захлипа Д.А. проявила себе працелюбною, вдумливою, талановитою дослідницею та оригінальним філософом з широкою науковою ерудицією та потужними творчими здібностями. Вона бере активну участь у науковому та громадському житті кафедри і університету, про що свідчать апробації результатів дисертації у вигляді виступів на різноманітних наукових конференціях.

Захлипа Д.А. особисто провела сплановане дослідження. В достатній кількості проаналізувала оригінальні статті, монографії, книги, рецензії та оглядові статті для належного обґрунтування та представлення цілісної дослідницької праці з урахуванням актуальних досліджень, релевантних темі дисертації.

Дисертаційне дослідження Захлипи Дар'ї Андріївни є самостійною науковою роботою здобувача. Представлені у роботі матеріали є особистим внеском здобувачки у дослідження проблем онтології та метафізики. Висновки, сформульовані авторкою, відзначаються обґрунтованістю, уваженістю та високим рівнем філософської концептуалізації.

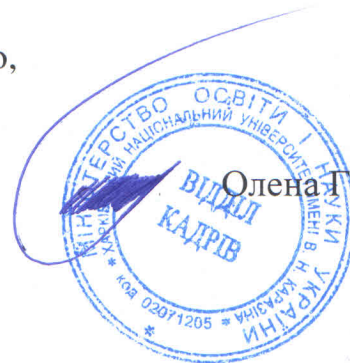
Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Захлипи Дар'ї Андріївни виконана повністю та на високому рівні.

Науковий керівник –
доктор філософських наук, професор
кафедри теоретичної і практичної філософії
імені професора Й. Б. Шада
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Володимир ПРОКОПЕНКО

Підпис Володимира Прокопенка засвідчую,
Начальник відділу кадрів
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО